

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések díjai: a háromhasábos peltisor első hirdetésnél 4 kr., többszöri-
nél 3 kr. Kincstartárilleték minden egyes beigtatásért 30 kr.
Kiadóhivatal: Peltiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken, hova az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Szerkesztői iroda: Peltiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.

Nagy-Beeskerek, aug. 26-án.

Országos ügy, az egész nemzet kultúrájára kiható intézmény egy új egyetem felállítása. Bennünket közelebről érdekel, mert arról van szó Pozsonyban vagy Szegeden állítsassék-e fel. — Ez hozzánk közelebb lévén, óhajtatunk mindenestre egy alföldi egyetem létesítésére irányul, ha már a harmadik egyetem felállításának szükségét egyáltalában hangoztatják.

Mielőtt a kérdéshez érdemlegesen hozzászólnánk, egy már nagyon sokat emlegetett körülményről kell megemlékeznünk, t. i. a tudományos pálya túlműveltségéről.

Igaz ugyan, első rangú tudományos sággal, avagy tudományosan képzett egyének aránytalan nagy számával nem dicsekedhetünk, hanem az ország ipari és gazdasági viszonyaihoz képest két egyetem nevelt ifjusága a szükségnek felesleg megfelel, sőt az ország jelenlegi intelligens contingensét el sem képes tartani. Minek oka különben legnagyobb részt rendezetlen viszonyainkban fekszik. Ez állítás valóságáról mindenki meggyőződhetik, ki csak egyszer is vetette össze a pályavégzést és állomása helyezett vagy a megélhetés helyzetébe került ifjak lajstromát.

Szomorú dolog, hogy a nagy területű magyar földön két egyetem ifjusága már nem képes megélni. Igaz ugyan, hogy az állam nem tartozik a végzett emberek kenyérkeresetéről gondoskodni, rendezheti azonban a viszonyokat akként, hogy állomást és hivatalát csak a törvény-szabta kelleknek megfelelő pályázó kaphat, mi által sok hivatalon visszautasítottak az általa végzett és hivatalkeresés végett abbahagyott pályájára. — Eddigi viszonyainkhoz képest, bár a kormány az autonomus intézmények körén belül a qualificatio behozataláról már gondoskodik egy harmadik egyetem felállítása akkor, midőn a második, a kolozsvári egyetem sem teljes, egészen felesleges.

Másképp áll a dolog a tudomány szempontjából. A tudomány előbbrevitele az egyetemekből indul ki; ezek táplálói és tovább fejlesztői a szellemi vívmányoknak; midőn tehát a kormány egy harmadik egyetem felállításának szükségét emeli ki, a hazai tudományosság érdekét nagyon szíven viseli. Ebből a szempontból egy új egyetem felállítása nagyon nagy szükség, de olyan helyen, hol az nemcsak a magyarodás előbástyaül szolgál, hanem hivatva van a tudomány és felvilágosítás hatását messze vidékre kiterjeszteni.

Ezen esetben nem Pozsony, hanem a délvidék valamely városa volna az említett célra kijelölendő. A túldunai vidék cultiváltabb, ipara, oktatásügye fejlettebb, vasúti összeköttetésénél fogva közelebb Budapest vagy Bécshez, mint a délvidék, melyre az állam fele annyit sem költött.

Méltányos tehát, hogy Dél-Magyarország is részesüljön valami előnyben. Míg a túldunai rész állami iskolákat, vasutakat, főbb hivatalokat nyert, értünk alig történt valami. — Kivánatos másrészt, hogy az állam a nemzetiségekre való tekintettel a magyar allameszme és nyelv terjesztése végett épen a délvidéken állítsa fel az egyetemet, mely nem csak a német tudományból táplálkozik majd, hanem a magyar szellemet és tudományt függetlenebbül fejlesztheti és ültetheti át más nemzetiségekhez. Hazánknak ez a része van hivatva leginkább, hogy a magyar értelmiségnek és urakodásának a más nemzetiségekkel szemben érvényt szerezzen és az eseményeknek vezetője legyen.

Pozsony Bécs mellett eltörpül, vagy legalább is a német szellem alól soha sem anticipálhatja magát. Hol állítsassék fel az egyetem, másodrendű dolog; mint-hogy azonban Torontálmegye Szeged mellett már nyilatkozott, óhajtjuk, hogy e várost tűzze ki a törvényhozás a tudomány székhelyéül.

Földmivelőink társadalmi állása.

Törvényen alapuló osztálykülönbség nem létezik hazánkban, mégis azt tapasztaljuk, hogy a foglalkozási nemek szerint országszerte nagyon érezhetően elválnak egymástól egyes osztályok. Így igen gyakran észrevehető, hogy az u. n. „urak”, „mesteremberek” és parasztek nem egyenjogúak a mi a társadalmi állást illeti. A politikai jog- és kötelem-egyenlőség nem tudta a nemzettest egyes tagjait úgy összeforrasztani, hogy az összetartozósságot mindenki éltében érezze, és annak karöltve egy szent cél felé való öntudatos törekvésben, az egymás iránt tanúsított szeretet és tiszteletben látható kifejezést adjon.

Nálunk az intelligencia meglehetősen könnyen nézi a közgazdasági mozgalmat, sőt nem ritkán bizonyos idegenkedést venni észre a tekintetben. Az ipart semmibe sem veszi, gyermekeit világért sem adná az ipar gyakorlati terére. De ismét az iparosok is úgy viselkednek

mások iránt. Ők — kevés kivétellel — kicsinyléssel tekintenek a földmivelőkre. Mintegy meggyökerezett mindenütt az a vélemény, hogy a földmives osztály a legutolsó.

Tény az, hogy a földmivelőt, ha mindjárt műveltség, vagyoni állás tekintetében meg is közelíti azt az iparost vagy kereskedőt, már a közszokás hátrább teszi. A kaputos ember, ha semmi jogcíme nincs hozzá, csak az, hogy nem hívják „paraszt”-nak, jobbnak, előkelőbbnek tartja magát a földmivesnél.

Ez kétség kívül társadalmi hiba; de nem egyéb mint elfogultság. Első sorban a hagyomány, a régi megszokás következménye; a régi jobbágyság utolsó maradványa, töredékes nyoma, mely még most is alárendelt helyzetben tünteti föl azt a népet, mely hajdan úri szolgálatot végzett, de ma már egykori uraival, teljesen egyenjogú. A földmivelő osztály háttérbe szorításának nincs józan oka épen most, mikor jelentősége minden lépten-nyomon kitünik, mikor érdekei az állam érdekeivel azonosakká kezdenek lenni.

Hazánk, mint agricultur-állam, tagadhatlanul egyik legnevezetesebb támaszát bírja a földmivelőkben s különösen a munkásság, takarékoság és józan életmód által vagyonossá lett kis gazdáknak, kiknek társadalmi állása, ha tekintetbe vesszük, hogy fél század óta mily óriási változás állott be politikai, társadalmi és közgazdasági állapotainkban, egyáltalán nem lehet közönyös.

Igaz, hogy társadalmilag háttérbe szorulásuknak maguk a földmivelők az okai. Épen ők azok, kiknek legalább is a zöme aránylag a legcsekélyebb műveltséggel beéri. Egy-egy jómodú gazda — tisztelet a kivételnek — megelégszik, ha fia megtanul olvasni, írni, számolni, arról magán uton, nem az iskoláztatás útján gondoskodik, hogy majdan gazdálkodni is tudjon. A gazdálkodásba maga vezető be, gyakorlati utmutatást maga ad neki, mi abból áll, hogy megtanítja a földmivelést azon primitív módjára, melyet ő is épen olyan uton apjától sajátított el, megtanítja őt arra, hogy igyekezzék mentől többet szerezni, semmi haszontalanra (hova szerinte rendszeren minden szellemi élvezet, minden jótékony és közművelődési cél értendő) pénzt ki ne adjon és az uraknak és a kereskedőknek ne higgyen.

Ennek aztán megvan az a következménye, hogy egyik-másik vagyoniilag nagyon szépen gyarapodik, sőt némelyik tekintélyes vagyont szerez, de megvan az az eredménye is, hogy tudatlanság-

nak érzetében a legnagyobb mérvben bizalmatlan, zárkózott s rideg, a nagy vagyon holt tőke nála, melyet nem tud, de nem is akar használni, és a közjólét nagy kárára hasznavehetetlenül hever, a míg valamely tékozló örökös lelketlenül el nem veri az egészét.

Tehát legelőször maguknak a földmivelőknek kell megváltozniok, más nevelési rendszer mellett más gondolkozási módot elsajátítaniok, csak azután várható javulást társadalmi állásuk tekintetében.

Torontálmegyei rendkívüli közgyűlése.

A folyó hó 23-ára egybehívott megyei rendkívüli közgyűlésen, melynek tárgysorozataról jövő számunkban behatóbban fogunk szólni, különös érdekeltséget keltett a megye volt főjegyzője Tabakovics Gusztáv öngyilkossága folytán tapasztalt sikkasztás mérvének megállapítására, és e tekintetben szükséges teendőkre nézve véleményadásra kiküldött, független megyei bizottsági tagokból egybeállított bizottmány jelentése, mely szerint az öngyilkos főjegyző, mint helyettes alispán által az alispán távollétében a különböző megyei pénztárak terhére elsikkasztott összeg 8695 frt 95 krajczárban állapított meg; a küldöttség tekintettel arra, hogy az öngyilkos főjegyző által elkövetett sikkasztást, — annak a hivatalos akták megsemmisítése mellett történt felette leleményes és minősített voltánál fogva, — a legszorgosabb és legszigorúbb ellenőrzés mellett sem lehetett volna felfedezni, az ezen pénzek kezelésével különben megbizva levő tisztviselőknek végleges felmentvényét indítványozza; továbbá miután közudomású tény az, hogy a nevezett főjegyző vagyon hátrahagyása nélkül mult ki, és így annak örökösei ellen a megye hatósága megfelelő alap hiányában az elsikkasztott összeg tekintetében kártérítést egyáltalán nem érvényesíthet, a küldöttség az elsikkasztott összegre nézve azon indítványt terjeszti elő, miszerint az azokból a megyei különböző pénztárakat illető rész leirattassék, a kincstartár vagy magánosokat illető rész pedig a megye valamelyik alispánjából megtérítessék.

A megyei közgyűlés a fenförgő viszonyokat helyesen és behatóan tárgyalva eme küldöttségi jelentést teljesen magáévá tévén, az öngyilkos főjegyző által elsikkasztott 8695 frt 95 kr. összeg tekintetében a javasolt eljárást elrendelte, s ezzel ezen ügyet végleg befejezte.

Ezután Daniél János, Torontálmegyének eddigi köztisztviselője állott, és tiszta polgári erényekben megőszült alispánja mélyen átértékelte ekes beszédben hangsúlyozva azon reá nézve kitünő megítélését, melyben ezen megye közönsége őt két ízben s több egyhangulag alispánként megválasztása által részesítette, kijelenti, miszerint előrehaladt életkora az ezen állomással egybekötött hivatalos kötelességek teljesítését lehetetlenné teszi, s ezért az irányában tanúsított közbizalmat megköszönvén, tisztelt lemondó kérvén, hogy a megyei közgyűlés ezt tudomásul venni sziveskedjék. — Erre Hertelendy József főispán utalva arra, hogy az alispán ezen elhatározásának visszavonását illetőleg több ízben magán uton tett

TÁRCZA.

A regény olvasás.

A regényt helyesen írta körül egy író: „Az ujkor hőskölteménye, melynek célja hű mását adni ama kornak, melyben tárgya játszódik, mellék epizódok által ama illető kor szokásait, erkölcsait, gondolkozási módját, szóval jellemző tulajdonait elénk tenni, tetsző alakban, ép úgy menten tudományos szárazságtól, mint egyoldalú sentimentalismustól.”

Önként világlik ki eme meghatározásból, hogy tulajdonképeni célja — tanítani. Ezért fölöttébb fontos, nevezetessé válik e műfaj, annál is inkább, mivel napjainkban a nagy közönségnél felkúzdotta magát azon álláspontra, melyet elfoglalni hivatva van. Röviden bocsátom ezeket előre, hogy nézeteimet korunk olvasás módjára vonatkoztassam, mint egyoldalú szemelvényeket.

Jelen idők kórságos tünetei közé tartozik épen a regényolvasás. Mert jól megkülönböztetendő regény regénytől. Jól megkülönböztetendő olvasás olvasástól. Ama regények, melyek mai napság közkezen forognak, távolról sem eszközlik azon hatást, melyet magasabb hivatásuknál fogva gyakorolnunk

kellene; — ezen regényekben nem találunk életrevaló költői fictiókat, hanem igenis frivol és alszerű eszméket, költőitlen és a végtelenig nyúló szóhalmazt. Találunk embereket, kikről csak azért tudjuk, hogy azok, mert a szerzők körülbelül a szavakkal léptetik működés körükbe: „Ime ezeket embereknek kell tartanunk.” Találunk a költői szabadságon túlmenni ügyetlenül szőtt és csodálatos elemmel telt meséket. És ebben rejlik a különbség a kétféle regény között. Ebből kellene tanulnia — kivált az ifjuságnak — hogy mielőtt kilép az életbe, már némileg ismerje azt, s belőle csekély emberismeretet merítsen! — Egyet határozottan állíthatok, lehet tanulni a regényekből: erkölcs telenséget. Ezen mérgezőjét a léleknek az író felhasználja, hogy regényének érdekességét kölcsönözze, mert a frivol a mai korban fölöttébb érdekes, kivált az ifjuság előtt! Ezen olvasók pedig, ha másként nem lehet, titkon élvezik az igéző szavakat és eszméket, és mivel csak lopva tehetik, csak még érdekesebbé lesz a tiltott gyümölcs. — Valóban — fájdalom — hogy ily irányú olvasmányokat az ifjuság — undorral nem vet el magától.

De ha keressük okát annak, hogy eme regények annyira lábra kaphattak, rövid idő alatt nyitjára juthatunk a dolognak: az olvasásra. Im már senki sem vesz kezébe könyvet

tanulni, művelődni; nem eszméinek lehető tisztulása vezérli az olvasót, hanem — úgy mondjuk — az unalom elűzése. Amde — úgy vél korunk — a tanulás, elmélykedés fölöttébb unalmas és ezért nem szabad oly dolognak foglaltatnia a regényben, a mely megérdemelné a gondolkodás fáradságát; minél üresebb: annál jobb. Természetesen ezen irányt felhasználják a szerzők a kiadókkal egyetértve, s elárastják 10—15 köteles semmit mondó férczmunkákkal. Most már alig érdemes 1—2 köteles regénybe kezdeni; tekintélyesebb számnak kell jelezni a kötetek mennyiségét. És mily olvasás ez! A főtörékvés abban áll, minél gyorsabban, minél rövidebb idő alatt a feladatot megfejteti.

Mindezekből következik, hogy honi regényirodalmunk miért oly szegény igazán jó termékekben; mert a kiadók látván a közönség közönyét alapos és jó könyvek iránt és ugyan a szerzők is: előbbiek a bukás lehetőségétől tartva nem juttatnak a nyilvánosság elé, utóbbiak tehetségüket más hálásabb irányra terelik. De hogy tárgyamra visszatérjek, előbb említett olvasás, a mennyire sajnálandó körülmény és haszontalan, olyannyira káros hatású és szellemet elfojtó is. Utókövetkezései közül csak a felületességet említem fel. A regény szereplő személyei eltöltik az ifjutulterhelt képzetekkel, a melyekből nem képes

több kibontakozni, és az ebből keletkező nagymérvű szorakozottság gátolja őt komoly tanulmányokkal foglalkozni. S ha most megfontoljuk, hogy 10—15 kötet keretében mennyi szepet, jót, hasznosat lehetne szorítani, úgy vélem — senki sem lesz ellenem, ha ezen regényeket megtámadom.

De mondhatná valaki: hogy csejja, midőn olvas szorakozni és az időt eltölteni. Am legyen! Szorakozzék, töltsé idejét, de válassza meg, mely munkákkal, és azokat tegye olvasmányává, melyek művelni egyénhez illők.

Ott van kitünő honi regény írók egész sora, ott vannak koszorús íróink szüleményei, a mely munkák úgy hiszem, tisztább, szebb magyarsággal írvák, mint a francia regények díjazott fordításai.

Egy szóval, a mily szép a regény feladata, oly annyira vissza lehet vele élni; de lehet e visszaéléseket orvosolni és az orvoslás a közönséget illeti meg; emelkedjék fel az erkölcsrontó, üres irományokon; hagyja figyelmen kívül ezen, eddig annyira felkarolt férczmunkákat; olvasson higgadtan olyat, miből tanulhat és nemesülhet. És míg egyrészt e hitvány munkák époly gyorsan elfognak tűnni a láthatárról, mint a mily mérvben most elvannak terjedve, másrészt szellemi és erkölcsi emelkedésnek multhatatlanul követnie kell ezen józan elhatározást.

kísérlete az alispán történt leköszönése által meghívattatván, ezen lemondást mely sajnálattal veszi tudomásul, a közgyűlés nevében egyben felkérve őt, miszerint az alispáni teendőket a megjelölt új választásig tovább is végezze. — Ekkor Hadfy Döme megyei bizottsági tag, a távozó alispán leköszönése felett mely sajnálatát fejezve ki, beszéde fonálán kiemelte, hogy hat éven át folyton figyelemmel kísérte a megye közigazgatási rendszerét, melynek élén az általa tisztelt alispán ernyedetlen szorgalom, tiszta kéz, buzgó hazafiság és páratlan bölcseséggel vezette a gondjaira bízott törvényhatóságot, s midőn ezért halás elismerést szavaz neki, egyben felkéri őt, hogy eddigi áldásos működését továbbra is a közügyeknek szentelve azon általa most felkeresett csendes magányból, hova a megye közönségének halás elismerése és osztatlan tisztelete őt követni fogja. Mire a megyei közgyűlés felismervén az alispán távozása által a megye igazgatásában támadt ürességet, a lemondást mely sajnálattal veszi tudomásul s erről őt jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni rendelve, egyben az ekként megüresült alispáni állomáshoz választás utján leendő betöltését f. é. szept. hó 21-én tartandó évi rendes őszi közgyűlésre tűzte ki.

Mi ez időszerint nem akarjuk részletezni azon sokoldalú érdemeket, melyeket Dániel János kir. tanácsos és e megye érdeműs alispánja ez utóbbi minőségben évek hosszú során át a megye bölcs kormányzása által magának szerzett, s kiváló érdemeit csak akkor fogunk érdeműs fejére babérkoszorút fonnai, ha tisztelt végképen letéve, áldásos működéséről behatóbban foglalkozunk. Most csak magunkévá tesszük mi is a megye bizottságának határozatát, és a midőn az alispán távozása felett mi is mely és igaz sajnálatunknak adnánk kifejezést, egyben nem mulasztjuk el azon ohajunkat is nyilvánítani, hogy az ekként megüresült alispáni állomás újbetöltésénél különös súlyt fektessen a megye bizottsága arra, hogy a távozó utódján oly férfiu válasszon, ki a megye kormányzatának eddig egyengetett útján tovább haladva, a megye érdekeit mindenkor és minden irányban, ugy fel- mint pedig lefelé hathatóan előmozdítani képes legyen. Lesz alkalmunk e tárgyról későbbi számunkban még részletesebben és bővebben értekezni, most itt csak egy férfiu nevét akarjuk megemlíteni, kinek a közügyek terén eddig tanúsított áldásos működése biztos garantiát nyújt arra, hogy — a mennyiben a közbizalom benne összpontosulván, a megüresült alispáni állomásra megválasztatnék, — általa a csupa rozszakarathól utóbbi időben némely oldalról zaklatott megye virágozni fog, mert kormányzata egy kiváló szorgalmas, igazság-szerető és minden irányban szakavatott férfiu kezébe leendő letéve. — Ezen Szeged gyásznapjaiban oly sokszor hálás elismeréssel emlegetett férfiu neve: Tallián Béla megyénk derék helyettes főjegyzője. — i.

A bucsúzó alispán.

Dániel János alispán ur, rövid de szívhez szóló szavakkal megköszönve a megye közönségének benne helyezett bizalmát, e hó 23-án tartott közgyűlésben állásáról lemondott.

A főispán és a bizottság sajnálatát fejezve ki a lemondás felett, ezen sajnálati nyilatkozat jegyzőkönyvileg megörökítették.

Dániel János királyi tanácsos ur, hat évig kormányozta a megyét mint alispán; ezen hat év alatt az árvíz, az inség, a boszniai hadjárat, mindmegannyi nehéz megpróbáltatások képezték az alispán főbb teendőit, és súlyosították ama felelőséget, mely különben is, ezen roppant kiterjedésű vármegyében, legendaképen nyomja az alispán vállait, és igénybe veszi egy embernek minden erejét.

Dániel ur mint ember tudományos képzettsége, szilárd jelleme, önzellen hazafisága, ritka becsületessége, nyájas modora és jószívűségéről eléggé ismeretes.

Dániel ur negyven év előtt lépett a közpályára, és mint megyei alügyész, táblabíró, országos képviselő működve, annyi tapasztalatot szerzett magának, hogy szép tudománya és modern intézmények ismerete mellett illetékesen viselte az alispáni tisztet.

Dániel ur mint alispán fáradhatlanul hivataloskodott; részrehajlansága, igazságszeretete, tiszta jelleme, ügybuzgósága és szakismerete által a megye tiszteletét és szeretetét vívta ki magának, és mi meg vagyunk győződve, hogy lemondását nem csak a bizottság, hanem a megye összes lakossága sajnálatlaltal veszi tudomásul.

Az öreg ur hivataloskodása emlékeztet bennünket a jó patriarchális időkre, midőn a megye első tisztviselője nyájas leereszkedéssel hallgatta végig a panaszos szavait, átértelte baját, és jogához képest mindenkit részeseitelt a törvényes oltalomban, rang, kor, vallás és nemzetiségi különbség nélkül; árváknak atyja, özvegyeknek oltalmazója, a megyei jogok hüvedőjeként működött ő mindenben, és a megye pénztárát árgus szemekkel őrizte; boldog volt ha évenként megtakarított pár ezer forintot a megyének, mert tudta, hogy nehéz viszonyok között fizetetik az adó, és hogy minden fillér drága.

Ha a magán körökben láttuk az alispánt, alig tudtuk elhinni, hogy öreg ur mulat köztünk, vidám természetű, közlekeny, nyájas és tréfás volt ő mindig, és elfeledtette a társasággal, hogy ő komoly alispán, igazságos kormányzója a megyének, és életbevágó ügyeinek intézője, mert ő vig tagja volt a társaságnak, a kivel mindenki szívesen elmúltott.

Ő ugyan elbucszott a megyétől mint alispán, de a megye nem bucsúzik el tőle mint tanácsadójától, megeléve győződé, hogy gazdag tapasztalatait érvényesíteni fogja a jövőben is ott, a hol a megyének szüksége lesz higgadt, szakavatott, és bölcs tényezőre, és azért kívánjuk, hogy a Mindenható őt sokáig őrítse!

Torontál vármegyének nm. özv. gróf Csekonic Jánosnéhoz intézett részvétirata.

Nagyméltóságú grófné!
Kegyelmes asszony!

Ama megdöbbentő és lesújtó hír tudomására jutván, hogy nagyméltóságod feledhetlen s hön szeretett kedves férje, Torontálmegye büszkesége és áldásos jótékonyaságáról messze földön szantalanok által halálával emlegetett gróf Csekonic János ő felsége valóságos belső litkos tanácsosa, s megye bizottsági tagtársunk folyó hó 2-án őseihez boldogabb hazába költözött, folyó hó 12-én tartott rendkívüli közgyűlésünkben 518. szám alatt hozott határozatunkkal fájdalomteljes kötelességünknek ismertük közszeregetben állott boldogult elhunytunknak nevét a súlyos csapás nagy mértékének jól felfogott érzetében, távozása feletti legmélyebb sajnálatunk kifejezése tolmácsaként megörökíteni. Ugyanez alkalomból — bár sajgó új sebet szakítunk fel általa — engedje meg nagyméltóságod, hogy csak az idő folytán enyhülhető mély bánata s fájdalmas érzésének részeseiként, önzellen s búttól telt szívünkkel eredő részvétünknek adjunk a közösen ért csapás folytán kegyelmesség s az egész nemes grófi család irányában jelen soraink által kifejezést; azon biztos reményben, hogy a meghaldogult hátrahagyott családja — nagyméltóságod, gyermekei és unokái — felismerve feledhetlen elhunyt „Donna dei dono” jótékony jelszavát, azt a hit, remény és szeretet kapcsán tovább fűzni szerencsétlen embertársaink irányában emléke megörökítésével s magát a jószágot helyettesítő szelleme folyamánaként továbbra is gyakorolni kegyesek leendnek.

Fogadja nagyméltóságod becses családjával tiszteletünk s ragaszkodásunk legőszintébb kifejezését.

Kelt Torontálmegyének 1880. évi augusztus hó 12-én s folytatva több napjain Nagy-Becskerek mezővárosában tartott rendkívüli bizottsági közgyűléséből.

Torontálmegye közönsége nevében:
alispán távol:

Tallián, megyei h. főjegyző.

Nagyméltóságú özv. gróf Csekonic Jánosné válasza Torontálmegye közönségének részvétnyilvánítására.

Torontálmegye tek. bizottságának Nagy-Becskereken!

Az engemet és egész családomat ért legmélyebben lesújtó gyászszemély fölött keblünkben támadt és szűnni nem akaró fájdalom hevében vettem a tekintetes megyei bizottságunk folyó évi augusztus 12-én és folytatva Nagy-Becskereken tartott rendkívüli közgyűlésből 518. b. gy. sz. a. kelt jegyzőkönyvi határozatában felejtéhetetlenül szeretett férjem, gróf Csekonic János urnak elhunytá felett kifejezett és hozzám intézett részvétnyilvánítását.

A nemes keblek sugallatából eredt részvétérzelmeik melyen megindítanak bennünket vigasztalhatlan bánatunkban, és e kitűnő végző tiszteletkedés, melylyel Torontálmegye egyik híjfiat sirjába kíséri, emlékekben halásan megörizve fog élni.

Az Istenben boldogult teljes odaadással szerette Torontálvármegyét, hol életének legnagyobb részét töltte; szerette annak polgárait, népet, minden lakóját, kiknek közvetlen környezetében élt, mindenkor örömmel áldozott e szeretetének.

A tekintetes bizottság bucsúzó szava meggyőz minket arról, hogy sikerült nekik Torontálmegye közönségében viszonzóérzelmeiket felköltetni és rokonszenvüket kiérdemelni. — Példája örökségképen maradt nekünk hátra; viszont legyen szabad kikérnünk irányunkban is Torontálmegye közönségének további nemes jó indulatait.

Fogadja a tekintetes bizottság nagybecsű részvétnyilvánításáért magam, úgy mely gyászba borult egész családom nevében kifejezett benső köszönetünket.

Kiváló tisztelettel és nagyrabecsüléssel maradok:

Zombolyán, 1880. évi augusztus 17-én.
Özv. gr. Csekonic Jánosné.

Népnevelési egyletek.

Hazánk egén örökké elhomályosíthatlanul ragyogó, boldog emléku hr. Eötvös József vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter volt az, ki már 1867. évben, a „Népnevelési egyletek” tervezése s megalkotása által vélte népiszkolai tanügyünket új életre kelteni. Mi volt azonban azok sorsa akkoron, nem óhajtom részletezni; az mindnyájunk előtt ismeretes. Sokan és sok helyütt feltétlenül néztek a szerintök merész terv elé, mely egyébkénti lethárgiánkból mégis felrázott, gondolkodásra készítettett s tette serkentette jobbjainkat.

Eötvös azonban nem állhatott meg sokáig a „Népnevelési egyletek” terve mellett. Korunk s viszonyaink gyökeres tanügyi reformokat tettek szükségessé; mit a nagy és bölcs miniszter csakhamar belátván, már 1868. évben

beterjesztette népiszkolai törvényjavaslatát, mely, mint tudjuk, még azon évben törvényerőre is emelkedett. Ily gyors egymásutánban állván elő Eötvös az ő nagy s hézagpótló műveivel, épen nem csodalhatni, ha a szentesített iskolatörvény a „Népnevelési egyleteket” megbénította s a napirendről leszeritotta.

Az 1868. évi isk. törvényt követte 1876. egy a népiszkolai hatóságokról szóló újabb törvény, s mindkettőből kifolyólag több miniszteri utasítás és szabályrendelet.

De vajjon mit tapasztalunk? Azt, hogy a törvény áldásai csak nehezen bírnak köztünk meghonosodni; hogy a törvény szerzőinek üdvös szándoklata nehezen tud, különösen a nép alsóbb rétegénél, termő talajra találni. S e szánandó állapot valóban mélyen elszomorító!

Nem lénvén a phrízisok embere, körtünetek felett nem kívánok ezuttal sem hosszú jeremiádkokban kitörni. — Elmerem azonban mondani, mert sokat jártam-keltem, érintkezéseimben saját tapasztalatom győzött meg róla, hogy egy a szó szoros értelmében művelt, önállóan gondolkodó, számítva cselekvő, mások példáján okuló, szívvel-lelekkel haladni akaró tösgyökeres magyar polgár-elmünk alig van.

Népünket, megtartva benne a jót teljesen regenerálni kell. Nyugoti szomszédaink a művészet-, tudomány-, ipar- s gazdaságban oly óriásilag haladnak előre, hogy nekünk, ha nyomukba kívánunk jutni, nem elég csak egyes pontokon tudósok s egyéb kiváló alakokkal bírnunk, emelnünk s gyarapítanunk kell magat az egész nemzetet, képzés által minden egyest oda vinni, hogy emberi méltóságát s rendeltetését felfogva, bírja esztét s szívét tanácsadóul venni, s tudjon saját lábán állani s járni. Elérve ezt, magyar államiságunk nevezetes tényezőit fog képezni Európa hatalmasainak nagy koncertjében; — s fajunkat sem kellend mindvégig oly remegve féltelnünk az elpusztulástól.

Faj, de hazám iránti szeretetem, sokkal lángolóbb, hogy sem rá ne mutassak a sebre, ki nem mondjam, miszerint én sajnosan azt látom, hogy a nép javára czélzó népiszk. törvényeink még sokáig nem lesznek teljesen végrehajtvá; nem foganatosítva több egyéb oknál fogva azért, mert sok helyütt oly vastag közönnyel találkozhatni, melyen biz a legüdvösebb intézkedéseknek is hajótörést kell szenvedniök.

S ezt bizonyára nemcsak én, de látják mindazok, kik velünk szellemi s anyagi állapota iránt érdeklődni s hazánk óhajtott szebb jövőjén felbuzdulni tudnak.

Négy év óta teljesen visszavonulva a politikai cselekvés teréről, legfőbb törekvésem ipar s vele rokon összefüggő szakok fejlesztésére irányult.

Hanyatló gazdaszatunk, pangó iparunk s fejletlen kereskedelmünk érdekeinket fáradó-zásom azonban arra a meggyőződésre vezetett, hogy említettem szakok nem vehetnek jobb irányt, nem lehetnek versenyképesek a külfölddel mindaddig, míg iskola ügyünk, mint minden haladás alapfeltétele, nem emelkedik a kellő magaslatra, — míg polgárságunk nem nyer e révén oly anyagi s szellemi tőkét, mennyi a sikeres továbbképzés mérve gyanánt okvellennel megkívántatik.

Innen s ebben tehát a tulajdonképeni motívum, mely ténykedésemet ezuttal az iskolák felé vezet.

Nem akarok semmi újat.

A zászló ki van bontva, — czél ki van jelölve.

Egyet óhajtok csak elérni: ne vesztegeljünk sokáig a kibontott zászló alatt, ne haladjunk csigalassúsággal, hanem ragadjunk meg oly eszközöket, melyek üdvös népiszkolai törvényeinket mielőbb megvalósíthatnák.

De hogyan?

Az észlelt közöny s lassu mozgással szemben mit csináljunk?

Szerintem oly actió létesítésére van szükség, mely tanügyi általános érdeklődést s mozgalmat kelte egyleti társulás alakjában magat a nép nagy tömegét, a társadalom minden osztályát vonja bele a reá nézve a legelőnyösebb törvények végrehajtásában erélyesen s kitartóan résztvenni.

S mivel említettem actiót leghelyesebben a „Népnevelési egyletek” által hiszem elérhetni, hódolva hazafias kötelezettségemnek, bátor voltam hívakozott egyletekre vonatkozó indítványomat s tervrajzomat Fejérmegye törvényhatóságához, mint melyhez tartozni szerencsém van, azon legjobb reményben benyujtani, hogy ez indítványom s tervrajzom helyességét s életrevalóságát elismervén, pártolják teendő azt át hazánk többi törvényhatóságaihoz; csak az így megindított országos mozgalom, a társadalom minden rétegének hozzájárulásával eszközölhetvén az ő kihatásában azt, a miért mindnyájunknak sorompóba kell lépünk: hazánk szellemi és anyagi felvirágzását.

Ajánlom szerény nézeteimet a hazai vagy közönség becses figyelmébe; — magat az eszmét meleg és lelkes pártolásába!

Gróf Zichy Jenő.

Indítványok és ajánlatok.

Jelszó: Üdvös reformok
Könnyebbitük a kormányzatot.

Beadta: D. Bodó Sándor, Torontálmegye Novoszeiló körjegyzője, a Budapest 1880. évi augusztus hó 22-én, az országos községi és körjegyzői központi egylete által tartandó közgyűlésre.

I. Adassék be egy kérelem a magyar törvényhozó testülethez aziránt, hogy tekintetbe véve, miszerint az 1880. évi XXVII. t.-cz. 3. §-hoz adott utasítás 2. bekezdése szerint

a papjelöltek, növendékek és papok, a népiszkolai tanítójelöltek és néptanítók hadmentességi díjat fizetni nem kötelezvék, ugy a községi jegyzőkre és ezek jelöltjeire is terjedjen ki eme díjmentesség.

Indok: Mert amilyen fontos közegek az államra nézve ezek, kétséget sem szenved, hogy a községi jegyző, ha nem több, de mindenesetre az anyagot a szellemivel egybevetve, csakugyan oly mérvű áldozatokat mindig hoz a haza oltárára, mint amazok.

II. Hogy háboru esetén (lásd a véderőről szóló 1868. évi XV. t.-cz. 26-ik §-át) alkalmazásukban meghagyhatnák, mint leginkább nélkülözhetlen közegek a tényleg működő, hadkötelezettség által álló községi jegyzők is.

Indok: Mert érintve van ugyan eme hivatott törvény és szakasz 6. és 7. sorában, hogy „a politikai közigazgatással megbízott községeknél tisztviselői;” de ez alatt még mindig nem találhatik ama páros sócska: a „községi jegyző”, és hogy ezek is a csakugyan nélkülözhetlen közé sorolandók, elég lesz talán csak azon kérdéseket feltenni, melyek egyedül a helyes községvezetés és a felsőbb kormányzat igényei, például: ki vezeti majd a mozgósítást, netáni unjonozás esetén ki állítja össze a munkálatokat, netáni adók kivetését ki eszközöndi, a meg anyai előre nem látható rendkívüli intézkedések megtételét ki teljesíti, egy szóval: a felsőbb hatóságok rendeleteit a községekben ki hajtja végre?

III. Hogy béke idején (lásd a véderőről szóló 1868. évi XL. t.-cz. 27. §-át) valamint a néptanítók stb. ugy a tetleg működő okleveles községi jegyzők is felmentve legyenek a tényleges katonai szolgálattól.

Indok: Minthogy a jegyzői vizsgák a 22-ik év elérése előtt is — nagykörűsítés által — lehetetők, önkényt következik, hogy egy 19 éves egyént is megválaszthat a község jegyzőjének, de a 20-ik évben besorozzák.

IV. A lóosztályozásra vonatkozólag:

a) Hogy az időszakonként foganatosított lóosztályozáskor túlkorúság, avagy testi fogyatkozások következtéből mindenkorra alkalmatlannak talált ló, a jövő évi összeírásból kihagyandó legyen;

b) hogy béke idején a lóosztályozások, nem mint eddig nagyobb csoportban, hanem községenként eszközöltessenek, legyenek azok bármily kis községek;

c) mentessenek fel a községek idő- és munkakimelés szempontjából a 3 éven előli csikók feletti bizonylatok beadásától.

Indok: Az a) pontra nézve felesleges; a b) pontra ellenben, mert könnyebben utazhat a bizottság — mely mint tapasztaltuk csakis két egyénből áll — községről községre, mintsem 100—150 lótulajdonos — néha a legzordabb időben 200—300 darab lóval, 1—2 órányi távolságra eső helyre; a c) pontra mivel a 3 éven előli csikók száma az összeírás 5-ik rovatában amugy is kitüntetve, az egyes tulajdonosoknál és mert eme összeírás hitelességét nem csak az előljárók, de az e czélra kirendelt bizalmi férfiak és bizonyítójuk aláírásukkal.

V. Az elemi csapásokról: hogy valamint az árvíz, aszály, fagykár és jégkár elemi csapásnak tekintik és e miatt — fenálló törvényeink szerint — az ezek által tönkre tett vetések tulajdonosai földadómentességben részesíttelnek, ugy részesítteljenek ezental a vörös-fekete rozsdá által tönkre tett vetések birtokosai is.

Indok: Mert bebizonított már, hogy a rozsdá szinte csak elemi csapás, és hogy ép oly kártékony veteményeinkre, akár az aszály vagy fagykár.

VI. Az adókievetési nyomtatványok tökéletesítése:

a) Egészítsék ki az I. és II. osztályu, jelenleg használt adókievetési lajstrom nyomtatvány 10. és 11-ik rovatai a kereseti adó-törvény 7. §-ának szabványai szerint akként, hogy az e) és f) osztálybeli 3—12 forintig adózók számára mint az 1875. évi 56.051 sz. pénzügyminiserialis rendelet szerint nyomtatott „10. rakt. sz. (Egyenes adók G.) nagy Regál” nyomtatvány 11-ik rovatából kivehető, külön-külön alrovat legyen.

Indok: Mert a gyakorlat azt így követeli, s miért? mert jól tudjuk, hogy az egyes lapdalokon néha nem csak egy, de 5—6 kézműiparos is előfordul, és pedig mindegyik különböző adóttelével; és az eme kiegészítés által nem csak a kivétlő közeg nyer könnyebbséget az oldalak összeegyeztetésénél, de a felülvizsgáló adófelügyelő-ség is.

b) Az általános jövedéki pótdó kivetési lajstrom nyomtatvány 22-ik rovata szinte bővítést igényel akként, hogy abból ne csak a kivetésnél alapul szolgáló adóösszeg, hanem minden egyes adónem külön-külön rovatokban legyen kitüntethető.

Indok: Mert így vajmi könnyebbség érelik el az egyes oldalak próbatételénél nem csak a kivetlő községek, de a felülvizsgáló adófelügyelő-ség is.

VII. A betegápolási költségek behajtásáról:

A betegápolási költségek fedezésére mint tudjuk a nagyméltóságú belügyminiserialis 1872. évi július hó 6-án kelt 8803. számú a községi szegényügy rendezésére vonatkozó rendelete nyomán, minden megye létesített

egy alapot, de azt is jól tudjuk, hogy nem oly czéltől, miszerint egyes községek alapja vagyonosan áronczok után sokszor igénybe vétetik, sőt majdnem kimerítetik anélkül, hogy az ároncz illetősége felett a szolgabírák határozatilag döntenek volna.

Nem egy eset fordult már elő, hogy egyes városok oly betegeket voltak kénytelenek kórházukba befogadni, a kik illetőségi helyükre nézve semminemű igazolást sem bírtak felmutatni. A kórházi igazgatóság ilyen esetekben csak is az ároncz által kiválasztott s illetőségi helyének váltott községet róttá meg az ápolási költségekkel, és némely törvényhatóságok emó költségeket futtatban — daczára annak, hogy az illetékeség ellen kifogás tételét, pusztán a kórházi igazgatóság átiratára és számlájára támaszkodva — be is hajtották.

Ez egy igen méltánytalan eljárás és eredménye az, hogy a felebaráti könyörületeség érzete a kitűzött magaslatos eszme, a közönség rideg ösvényére tereltek; felette kívánatos tehát:

hogy a község mindaddig, míg az illetékeség felebezések esetén alapos és beható vizsgálat nyomán a szolgabírók által határozatilag el nem döntenek, és míg eme határozat jogerőre nem emelkedett, az illetékeség viselésére nem szorítható, a felszámított költségek azonban addig is a megyei szegényalap pénztárából kifizetendők:

VIII. Az illetőség megállapításáról:

Az 1876. évi V. t.-cz. 6. §-a szerint azon egyén, ki más községbe áttelepedik, kivándorol és emó új községben 4 évig folytonosan lakik, adózik, az 5. §. a), b) pontjai kivételével, mint ezen község kötelekebe tartozónak tekintetik.

De ha például az illető már 4 éven át ott lakik, s a község nem szed tőle adót azért, mert oly testületi vagyonnal rendelkezik, hogy községi terheit saját jövedelméből fedezheti, de sőt állami adót sem ró rá, mily esetlegesség merülhet fel az ily esetekben? az, hogy az illető község, ha különösen ápolási költség fizetés dolgában kívánatik az illetőség beállása, egyszerűen azon indoklással tagadja meg az illetőséget, hogy ugyanitt lakott 5—7 éven át, de nem adózott; tehát emó szakasz a 12. §. e) pontjának teljes mellőzésével oda lenne módosítandó, miszerint vagy adózott az illető az új községben, vagy nem, ha az utolsó öt év alatt leghosszabb ideig itt tartózkodott s a község a fentidezett törvény 5. §. a) és b) pontjaiban megállapított kifogásokat ezen idő alatt nem érvényesítette — mint emó község kötelekebe — illetőségebe tartozónak tekintetik.

IX. A község jegyzői pályázatokról:

Nem egy pályázati hirdetményt olvastunk már, a melyben az illető szolgabírák az ily állomások betöltésére egyedül csak az 1871. évi XLIII. t.-cz. 74. §-a szerint képestett jegyzőket hívják fel a pályázatra, mi is már arra adott okot, hogy az ugyan emó törvény 75. és 142. szakaszai alatt érintett jegyzői pályázni sem mertek amiatt.

Már pedig a kettő között csak nincs különbség, tehát előnyök sem lehetnek, megválasztható az egyik ép úgy, mint a másik.

A szolgabírák tehát utasítandók a törvényhatóságok útján: hogy jövőben a község jegyzői pályázatokban ne csak az 1871. évi XLIII. t.-cz. 74. §-ára, hanem a 75. és 142. §§-ra is hivatkozzanak.

Ezek lennének szerény indítványaim, melyek véleményem szerint részint a magyar törvényhozó testület által törvényileg, részint a magyar kormány egyes szakministereit által rendeltetileg lehetnének orvoslást.

Kérem tehát a tek. közgyűlést, legyen szives emó indítványaimat az „Indítványok” sorozatába bevenni, és azok feletti határozatuk után illető helyre felterjeszteni.

Torontál-Novoszelelőn, 1880. aug. 13-án.

D. Bodó Sándor,
közigazgató.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Párdány, 1880. évi augusztus hóban.

A legelső magyar ember, legkegyelmesebb urunk Királyunk felszázados születésének emléket Párdány mezőváros közönsége is kegyelettel ünnepelte meg.

Az ünnepélyt megelőző estén Párdány főutcájai és a piacztér gyönyörűen ki volt világítva. — Zeneszó és taracklövések jelentették a lakoságnak, hogy a nemzet nagy napra virad: mert legkegyelmesebb urunk, Királyunknak 50. születés emlékét fogja ünnepelni.

Reggelre a hosszú esőzések után a látvány is kitűzött, a gyönyörű verőfényes nap az ünnepélyes színt öltött község buzgalmit mintegy fokozni látszott, mert midőn mindkét felekezeti anyaszentegyházak harangjai a hívőknek jelt adtak, hogy az ajtatos isteni szolgálat kezdetét veszi, siettek az ünnepiesen felöltözött lakosság, a járási hatóság és községi előjáróságok élén elsőbb a róm. kath., onnan a gör. kel. szentegyházba buzgó imájukat tisztá kebelből az őszinteség határtalan kifolyásából eredő azon kívánalmait terjeszteni az egék Urához, kérve a mindenhatót, hogy terjeszse

ki Felséges királyunk áldásos életét hosszú évekre mind családjá, mind népei javára. Déli 1 órakor a casinó helyiségében az ünnepély emelésére Stassik János párdányi jegyző által rendezett közebeden a helybeliek és a járás, több községek előjáróiból mintegy 45 személy vett részt; a terem ez alkalommal virágokkal és nemzeti lobogókkal fényesen fel volt díszítve; az ó-teleki cigányzene mellett az ünnepélyes látvány is meglehetősen fokozta a folyton növekedő jó kedvet. A toasztok sorát nyitotta meg Hertelendy Imre közszereplőben álló szolgabírák Felséges Királyunk, a Királyi ház és a trónörökösre; főtisztelendő Zányi esperes-plébános a magyar kormányra; Végh Károly főispán ő méltóságára; Bubalovits szolgabíró Zányi esperesre; ugyan Végh Hertelendy és Bubalovits szolgabírákra és Stassik János Dánkó erélyes csendbíróra stb. mondtak pohárköszöntést, minden toasztot lelkes éljenzés, zene és számtalan taracklövés kísért és az uralgott jó kedvnek, mely vacsora után tánczszal fokozódott csak a hajnal vetett véget, a mikor a jelen voltak örömmel telt kebellet szétoszlottak.

HIRHARANG.

* **Névünnepély.** Kulifay Lajos úr, városunk polgármestere, kihez osztatlan szeretet fűzi városunk öszlakosságát, tegnap tartotta névünnepét. Lakása valóságos bucsujáró hely volt. Fölkeresték tisztelői, hogy kifejezést adjanak jó kívánataiknak, s lerójják a hála adóját, melylyel városunk közönsége Kulifay úr irányában örökre le van kötelezve. Városunkat ő tette azzá, a mi társas életünknek ő a teremtője, szóval minden városunk szépítését előmozdító intézkedés az ő műve. Mi tehát csak azt kívánjuk, hogy városunk boldogítására és emelésére még igen, de igen sokszor érhesse meg e napot!

* **A nagy-kikinda — becskeréki vasút** előmunkálatai nagyban folynak. Jövő hó közepén már be lesznek fejezve, s így a végleges concessióért a kérvény a jövő ülésszak elején az országgyűlés elé terjesztetik.

* **Tanár változás.** Gymnasiumunknál a tanári karban változás történt; Kersch Ferencz urat a szerzet fölmentette állásától, s helyébe Martin Péter kitűnően képzett kegyesrendű tanár urat, ki Szegeden kilenc évig a legszebb eredményekkel működött, helyezte át. Örövendők a szerzet ezen szerencsés választásán.

* **A király dr. Littahorszky Károly n.-kikindai plébános** szentszéki ülnök és torontáli főesperesnek a keresztelő szt.-Jánosról nevezett bártfai czimzetes prépostságot adományozta.

* **Hymen.** Ujházi László, n.-kikindai gymnasiumi tanár vasárnap tartotta esküvőjét Sladicsek Leopolda kasszonygyal, Sladicsek János nyug. polgári iskolai igazgató leányával.

* **Neurolog.** Vlachovics nagy-kikindai g. k. plébános és az ottani egyházi kerület esperesét nagy csapás érte. Felesége, szül. Viloszky Ilona, f. hó 17-én, 48. évi házasság után, élte 69. évében meghalt. Temetése a lakosság általános részvétele mellett történt meg.

* **A magyar nyelv terjesztése.** A török-becsei községi képviselő testület f. hó 17-én Dr. Tószögi Aladár városi képviselő és iskolazéki elnök indítványára ő Felsége 50 éves születésnapja emlékének alkalmából oly idegen ajkuk számára két népiszkolai ösztöndíj alapítása végett közgyűlést tartott, kik a magyar nyelvben legtöbb előmenetelt tanúsítottak. Az ösztöndíjak egyike évi 20, a másik 10 frt. Az alapító oklevél megszerzésével Dr. Tószögi Aladár biztásként meg. A részben szerb polgárokból álló képviselőtestület nagy lelkesedéssel fogadta Dr. Tószögi indítványát, mintegy megmutatni akarván, hogy mennyire szíven fészlik a magyar nyelv elsajátítása gyermekei által. Dicsérettel kell felemlitenünk, hogy Dr. Tószögi Aladár még mint takarékpénztári igazgató 8 évvel ezelőtt oda hatott, hogy a t.-becsei takarékpénztár jövedelméből évenként bizonyos összeget az iskolaalapra szavazott. Ezen 1400 frtnyi alapot a múlt évben fizették ki és fordították tágas iskolaépület megszerzésére, melyben egyuttal polgári leányiskolát is helyeztek el. Török-Becse Dr. Tószöginak a tanügy terén való fáradozásáért a legnagyobb elismeréssel adóztat.

* **Öngyilkosság.** F. hó 12-én Adler Dávid n.-kikindai gabnakereskedő Bassahidra ment át, hol a nagy vendéglőben meghalván, reggelre szobáját üresen, ágya előtt vértócsát találtak. A szerencsétlen zsebkéssel nyakába vágott, mi halálát azonban nem okozta. A nagy vérvesztés ellenére észrevétlenül a vendéglőből a török-becsei utra vonszolta magát. Utközben egy Török-Becseire menő paraszt kocsjára felvette, ki Adlernek vérző sebéit és többszöri elájulását látva félt, hogy a gyilkosság gyanúját vonja magára és Adlert Becse előtt a kocsiból letette. Ez aztán nagy fáradsággal a t.-becsei vendéglőhöz vonszolódott, hol valamit evén estélig tartózkodott. Innen senkiül sem látatva eltávozott és a Tisza hullámaiba vetette magát. Három nap mulva vonták ki és temették el a szerencsétlen az öngyilkosság constatálása után.

* **Anyakönyvi kivonatok.** A pénzügyminiszter valamennyi kir. pénzügyigazgatóságokhoz körendeletet intézett, melyben a

belügyminiszterrel egyetértőleg kijelentette, hogy az illetőségi, rendőri, s egyéb közigazgatási ügyek tárgyalásánál hivatalból szükségelt s az alispán, polgármester vagy szolgabíró részéről az anyakönyveket vezető lelkészekhez intézett hivatalos megkeresés útján beszerzendő anyakönyvi kivonatokat az illetékes 79-ik tételének b) pontja értelmében, bélyegmentesen állíthatók ki. Mulhatlanul megkivántatik azonban, hogy a kiállítás czélja, a hivatalos megkeresés számainak idézése mellett, az anyakönyvi kivonaton feljegyeztessék s másrészt az is önként értetik, hogy a hivatalos használatra kiállított kérdések okiratok, a megkereső hatóság iratai között megőrizendők s a feleknek semmi szín alatt ki nem szolgáltatandók.

* **Ünnepély.** Torontál megyébe kebelezett Mellencze mezőváros augusztus 17-én királyi ő Felségének 50 éves születése napjának előbetyen esti 7 ór. mozsárlövések és önkéntes kivilágítással sietett alattvalói bódolatát és mély ragaszkodását szerelt királyra e felszázados ünnepély alkalmával mentül fényesebbé tenni. — A mozsárlövések elhangzása után a jelenleg itten időző nagy-kikindai tüzoltó zenekara a városi kellemes és díszesen kivilágított sétatéren a néphymnussal kezdé meg zenemű-előadásait, a hol is a helybeli intelligencia teljes számban megjelenvén, s csakhamar feltűnt s mindenki sietett megtekinteni az oly szép izléssel s pompa-fénnyel kivilágított és ékített Klaiics Anna úrhölgy lakát, a mely menyei fényben díszelt, általjában az egész város egy tenger fényben ragyogott. A jeles rendezésben lausitott jártaság köztiszeletben álló jegyzőnk Theodorovits Mihály urat illeti. 18-án délelőtt fényes isteni tisztelet tartatott a szentegyházban, a hol a városi előjáróság, a képviselő testület és sok ezer ajtatos hallgató feukelt lélekkel kérte a mindenható urat, hogy tartsa meg számunkra még sok, igen sok évig felséges apostoli királyunkat.

* **Hibaigazítás.** A „Torontál” múlt heti számában a hirharang rovataiba hiba csuszott be, a mennyiben a gymnasiumba való beírás első napján f. hó 28-ka van említve; mit ezennel oda igazítottuk ki, hogy a beírás e hó utolsó három napján tartatik meg. Az igazgatóság.

* **Adóhivatal felosztása.** A törökkanizsai magy. kir. adóhivatalt felosztják és a n.-kikindai adóhivatalt kebelezik be. A felügyelőség részéről az ide vágó indítványok a pénzügyminiszteriumhoz már felterjesztettek.

* **A becsi keleti akadémiában** a felvételi folyamodványok szept. végéig nyújtandók be a közös külügyminiszteriumhoz. Az írásbeli felvételi vizsga tárgyai: az osztrák-magyar monarchia történelme, fordítás latinból és francziából németre és németből francziára. Beíratási díj 100 frt, tandíj 800 frt. A stipendiumok csak az év végéig adhatók ki.

* **Minő lesz a szeptember hópap?** Metereológusaink körében az a nézet uralkodik, hogy ez évi igen nedves augusztus havára annal szárazabb s melegebb szeptember fog következni. Már augusztus végén a keleti szelek az esőzést szüntetik, míg szeptemberben a barometert több vonallal fölemelik. A száraz időben való átmenetel mindazonáltal heves időjárással fog történni.

* **A komáromi iparkiallítás** folyó hó 19-én nyílt meg. A kiállítás mintegy 3000 darabot tartalmaz. A megnyitó beszédet Fogthuy kiállítás elnök tartja. A kiállítást János főherczeg is megtekinté. — Lakoma és színházi díszelőadás képeztek a megnyitási ünnepély egyéb mozzanatait.

* **Oroszország és a zsidók.** Az orosz kormány hivatalos lapja a déli Oroszországban — a doni kozákok földjén — tartózkodó zsidókat illetőleg a czár parancsára a következőkben rendeltelek hozza: 1. A doni kozákok földjén a zsidóknak törvényesen megtiltatik ingatlan jószágot akár venni, akár bérleni, valamint tilos a telepedés s a hosszabb ideit tartózkodás is. 2. A telepedés és hosszabb ideig való tartózkodás tilalma ki nem terjed: a) azokra nézve, kiknek tudori vagy sebeszi oklevele van, az orosz egyetemek zsidó hallgatóira és végre azon személyekre nézve, kik az orosz kormány szolgálatában állanak; b) azon zsidókra nézve, kik a doni kozákok földjén már eddig ingatlan jószággal tulajdonjog alapján bírtak, vagy pedig bérlettel, de azon megszorítással, hogy a jószág elidegenítése, illetőleg a bérleti szerződés lejáratá esetén a tilalom érvényre lép. 3. Már megkötött szerződések ingatlan jószágok szerzése vagy bérbevevéseit illetőleg érvényesek maradnak.

* **A majna-frankfurti löversenyen** a magyar lovak újabb győzelmei képeztek a nap fénypontját. A Louisa-verseny 3000 márkáját 1100 méter távolságra Blaskovits Miklós 2 é. Bálvány-ja canterben nyerte meg, Eszterházy Pal Palesztinája ellen; 5 ló futott. A nap főérdekességét, a „Waldchen-Preis“-t, (7000 márká, 2400 méter) ismét magyar ló vitte el, gr. Zichy Bela Elemér-je, könnyű canterben diadalmaskodván gr. Henckel Suremá-ja fellett; 4 ló futott.

* **Gyujtogatások Muszkaországban.** Alig van talán a világon egy állam, hol a viszonyok annyira ziláltak és zavarosak, mint Muszkaországban, legfeljebb utolsó időben Anglia léphet a viszonyok zavaros voltára nézve Muszkaországgal a verseny pályára. De Angliában a kereskedelmi, nemzetgazdasági, iparbéli és általán véve a belviszonyok mégis rendezettek, hogy ha talán még eddig nem épen azok, de igen közel vannak ahhoz, hogy rendezessenek. Muszkaországról épen nem

lehet hasonlót mondani. Muszkaországot jelenleg két külföldi fenyegeti, a tekkincek egy oldalról és a tekkinceknek még sokkal veszedelmesebb chinaiak. Ezeknek kívül még Muszkaország maga is keres egy harmadik háborút, pénzügye pedig egy államnak a világon sem oly zilalt, mint Muszkaországban. Az európai lapok mind azt hirdetik, hogy Loris-Melikoff grófnak sikerült bölcsessége és eszélyessége által a nihilizmust Muszkaországban, ha nem is egészen megsemmisíteni, de legalább annyira megbénítani, hogy annak most hirtet sem hallhatni többé. A ki Loris-Melikoff és a muszka kormány eljárását ismeri és tudja, mint tartja ez kezében a sajtót, az legfeljebb azt fogja mondani, hogy Loris-Melikoff egész ügyessége abban áll, hogy most semmi hir nem szivárogo ki fölföldre a nihilizmus működéséről. Egyet azonban még a muszka kormányának sem lehet eltagadni és palástolni, azon gyakori gyujtogatásokat, melyek most épen annyira napirenden vannak ott, mint a nihilizmus fénykorában. Ezen gyujtogatásokat épen azon roppant arányok miatt, melyekben azok folytattatnak, nem lehet eltagadni. — Nem régen jelentettek onnét Brzesc Litewski város elharmasztását, mindjárt rá következett a nagy tűzvész Riasanba, most a Novoje Wremja azt jelenti, hogy f. hó 4-én Nisnej Novgorodban ütött ki nagy tűz, mely a város nagyobb részét elpusztította. Ignatieff tábornok, ki az ottani vásár alatt ideiglenes kormányzó, utasítást kapott, hogy kövessen el mindent a gyujtogatók kinyomozására, kik nem mások, mint a nihilisták.

* **Híres lövők.** Dr. Carver, a lövők királya, vasárnap volt megkezdendő Budapesten a régi polgári lövőhelyiségben bámulatos mutatványait. Ha Carver ezelőtt öt száz évvel élt volna, most ép úgy vitatkoznának a fölött, hogy csakugyan élt-e ez a rendkívüli lövő, vagy mutatványainak híre csak monda, legenda gyanánt szállt volna szájról-szájra, mint a fölött vitatkoznak, hogy élt-e Tell Vilmos. Így azonban nyomtatott okmányok, szemtanúk följegyzései maradtak az utókor számára Carver rendkívüli mutatványairól. Carver híres lövő-elődei közül legbámulatosabb eszébe jut az embernek Tell Vilmos, a svajczi hős. Azonban Tellen kívül is sok híres lövőről emlékszik meg a különböző népek mondaja, e biztos szemű és erős karu férfiak, mint Tell, valamennyien almat lönek el egy-egy kis gyermek fejéről. — Már 1175-ben emliti Farid Uddin Attaz perzsa költő, hogy egy királynak volt egy kedvenc rabszolgája. Rabszolgája fejére almat tett, s messziről nyilával lölette. A rabszolga azonban a feleletől halálra betegedett. A dán monda hőse, mint Saxo Grammaticus tudósít a XIII. századról, Toko harcos volt. Kétfogu Harald király szinte oly almalövés-felére kényszerítette őt, mint Geszler Tellt, Toko a királyt később egy renegetegben szíven lötte. A norvég mondanban Olaf Tryggvason (meghalt 1030) keresztény király lövőversenyt ajánl Eindriddi pogány híres lövővel, a czél egy sakkfigura, mások szerint egy kis táblácska volt egy kis gyermek fején. A király eltalálta a sakkfigurát, s erre Eindriddi a fiu anyjának kérésére elállt a lövéstől, legyőzöttnek ismerte el magát s megkeresztelkedett. A norvég Hennignek Harald Hadrade Sigurdson király parancsára (1047—1066) halálbüntetés terhe alatt kellett egy mogyorót lönie testvérenek Björnek fejéről. A holsteini mondanak a hőse Henning Wulf; s itt lép előtérbe a Tell-mythosban foglalt szabadságharczi momentum, ugyanis Henning, ki 1472-ben fellázadt I. Krisztian király ellen, csak úgy nyerte vissza szabadságát, hogy egy gyermeknek (a monda nem mondja, hogy saját fia volt-e) fejéről egy almat löött. Az angolok e monda szerint a XIII. században élt Robin Hood zsványról tudják a legbámulatosabb lőtörténeteket beszélni. Ezen ó-angol lövőhős ifjabb epigonja William of Cloudesley, ki Cariste renegetegben élt mint híres vadász, míg végre meghódolt a királynénak, s kegyelmet kapott. Hogy ügyességét megmutassa, saját fiat kiállította 120 lépésnyire, s az almat lötte fejéről. A király ezért testőrei közé vette föl. A szerb mythosz Milosa csak úgy kapta meg mennyasszonyát, hogy egy gyűrűn keresztül lötte le a lánsá-hegyre tüzött almat. Az eszt regék Osawkapje meg egy nyeri meg a király-leány kezét, hogy egy magas hegyen álló embernek a szájából kilövi a fel-almat. Tell Vilmos igen sok utánzókra akad, még pedig a legújabb korban is. 1853-ban Speierben azért ítétek el egy takácsot hét forint pénzbüntetésre, mivel fiának kezéből egy alkalommal egy darab papírt, más alkalommal pedig fejéről egy burgonyát lött le. Ilyennel akarta magát producálni Bécsben a napokban Captan Frank Howe és Miss Tillie Russel, de a rendőrség eltiltotta őket a veszélyes játékától. Nagyon ügyes lövők az indiaiak is, a kik között Carver oly bámulatos ügyességre tett szert. Bade Th. azt írja „Der Skalpjäger“ czimű könyvében, hogy egy indiai citrom nagyságu prairietőköt lött le egy fiatal indiai-leány fejéről; a canadai vadászok pedig oly ügyesen vadásznak egy igen kis faju mókusra, hogy szemébe lönek, s ritkán tévesztik el a czélt. E mokus szörmeje igen becses, s ha a golyó lyukat üt a bőrön, a prém értéke már csökken.

Szerkesztői nyilatkozta.

K. B. urnak helyben. Miskolcra és irányu czikkeit szívesen közöljük, a beküldött „értekezletet” jelen alakjában nem közölhetjük. Egyébként szives támogatást kérjük.

98. sz. 1880. (151-2.1)

Iskolai értesítés.

A helybeli közs. iskolaszék határozata folytán értesítettnek a szülők, gyámok vagy gazdák, hogy a községi iskolánál a beiratások f. é. szeptember 1-8-ig d. e. 8-12 óráig a róm. kath. templom melletti leány-iskolában fognak eszközöltetni; minélfogva felhívattak, hogy ezen idő alatt gyermekeiket, még pedig a 6-12 éveseket a mindennapi, a 13-15 éveseket pedig az ismétlő (vasárnapi) iskolába a fent jelzett napokon beírattni köteleseknek tartásuk, különben az alább kitett népiskolai törvény 4. §-a értelmében fognak büntetettetni.

A tandíj 2 o. é. frt. — beiratási díj 25 kr., mely összeg a beiratási helyen fizetendő; megjegyzetetik azonban, hogy a kik a fenti összeget a beiratás alkalmával nem fizethetik, szintén beiratnak s az összeg év közben leend fizetendő. — Azon szegény szülők gyermekei pedig, kik a városi kapitányi hivatal által kiállított bélyegtelen bizonyítvánnyal szegénységüket igazolják, a tandíj fizetés alól felmentettek.

A szülők, gyámok, gazdák vagy iparosok bővebbi felvilágosításául szolgáljanak a népoktatási törvény ide vonatkozó szakaszai, u. m.:

1. §. Minden szülő vagy gyám, ide értve azokat is, kiknek házában gyermekek mint mestertanítványok (inasok) vagy házi szolgálk tartatnak, kötelesek gyermekeiket vagy gyámoltjaikat (ha nevelésokról a háznál vagy magán-tanítványban nem gondoskodnak) nyilvános iskolába járattni, életidejük 6-ik évének betöltésétől egész a 12-ik, illetőleg 15-ik év betöltéséig.

2. §. Azonban a testileg vagy szellemileg gyenge gyermekek, a tisztí orvos bizonyítására, az iskolaszék (117. §.) rövidebb vagy hosszabb időre fölmentheti az iskolába járás kötelezése alól.

4. §. Ha a szülő (gyám vagy gazda) a tankötelezett növendéket az iskolától visszatartja: ebbeli kötelezésének teljesítésére komolyan figyelmeztetendő. És ha az e célra szolgálható erkölcsi eszközök felhasználása sikertelenné bizonyulna be, s a tankötelezett növendék az iskolától továbbra is visszatartatnék: a kötelezését ekként teljesíteni nem akaró szülő (gyám vagy gazda) első ízben 50 kr-ra, második ízben 1 fltra, harmadik ízben 2 forintra, negyedik ízben 4 forintra büntetettetik az iskolai pénztár javára. Sőt ha még ezen négyszeri büntetés sem térítene a szülőt (gazdát vagy gyámot) kötelezésének teljesítésére: akkor az illető iskolaszék erről a felsőbb iskolai hatóságnál jelentést tesz, mely aztán az iskolától visszatartott tanköteles gyermek számára a községi hatóságnál külön gyám rendelését is szorgalmazhatja.

5. §. A mulasztást igazoló esetek a közoktatási miniszter által kiadandó rendeletben állapítottak meg.

6. §. A szülőknek és gyámoknak szabadságukban áll gyermekeiket háznál, vagy bármily vallásu magán- és nyilvános intézetben, ugyszintén más helyiségben levő tanítványban neveltetni.

Erről azonban a szülők vagy gyámok a helybeli iskolai széknél bélyegmentes bizonyítványt tartoznak előmutatni; valamint az illető iskolai hatóságok is kötelesek ügyelni, hogy az ily gyermekek legalább is oly oktatásban részesüljenek, minőt a törvény szerint be- rendezett nyilvános elemi népiskolában nyerhetnének és a kötelezett évek tartalmáig taníttassanak.

7. §. A háznál tanult növendékek kötelesek évenként vizsgát tenni le valamely megfelelő nyilvános tanintézet illető tanítói előtt.

Nagy-Becskereken, 1880. évi augusztus 20-án.
Váry Mihály. **Kellner Ede.**
iskolaszéki jegyző. iskolaszéki elnök.

Iskola jelentés.

A helybeli izr. népiskolánál a beiratások f. hó 30-án és 31-én, mindig délelőtt 9-12 óráig történek; a rendes előadás pedig szeptember 1-én veszi kezdetét.

N.-Becskerek, 1880. évi augusztus hó 22-én.
(153-1.1) **Az izr. iskolai bizottság.**

7244. sz. k. i. 1880. **Hirdetmény.** (147-2.2)

N.-Becskerek város hatósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a városi bel- és lovas mezei rendőrség, hivatalosok és kézbesítők számára szükségelt téli ruhameük, jelesen:

- 4 drb köpenyeg gallér sapkával szürke posztóból.
- 17 drb Atilla
- 10 drb blous } kék posztóból
- 4 drb bekes }
- 27 pár pantalon nadrág szürke posztóból
- 31 pár magyar nadrág } kék posztóból
- 31 drb szipka }
- 31 pár uj, és 31 pár fejelt czizma fenyémázos bőrből

beszerzésére **augusztus 29-én** d. u. 3 órakor a városház nagy termében nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók 10% bánatpénzzel ellátva meghívattak.

Az árlejtési feltételek a szokott hivatalos órákban a városi számvevői hivatalnál megtekinthetők.

Kelt N.-Becskereken, 1880. évi augusztus 11-én.

A polgármesteri hivatal.

125. sz. k. i. 1880. **Hirdetmény.** (154-2.1)

Torontálmege tekintetes alispáni hivatalának f. évi július hó 27-én 10901. szám alatt kelt rendelete folytán, felhívattak városunkban mindazon bel- és külterületi háztulajdonosok, kiknek házaik összeírva ugyan, de számtáblákkal ellátva nincsenek, vagy a meglevő számtáblákon a házsámok nem tisztán láthatók, nehogy az ezen évben megejtendő népszámlálási munkát e hiányok miatt hátrányt szenvedjen, hogy házaikat szigorú büntetés terhe alatt f. é. **szeptember hó 15-ig** az illető számtáblákkal ellássák vagy a nem elég világosan kivethető számokat tisztán felírassák.

Felölös szerkesztő: Létmányi Nándor.

Azon bel- és külterületi háztulajdonosok, kiknek házaik eddig összeírva nem lettek, kötelesek, a fent kitett határidő alatt házaik számozása végett a városi számvevősnél jelentkezni.

Kelt N.-Becskereken, 1880. évi augusztus hó 6-án tartott városi tanács üléséből.

A városi tanács.

12,100. sz. ex 1880. (146-2.2)

Árlejtési hirdetmény.

Torontálmege részéről ezennel közhírré tétetik, hogy:

1. A megye számára 1881. évi január 1-től egész 1883. évi december végéig szükségelt irodai tinta. — 707 37 liter jó gubacstenta.
2. A megye számára 1881. évi január 1-től egész 1883. évi december végéig szükségelt világitási és tisztogatási szerek, 3172 kilogramm fehér 45 fokú amerikai petroleum, 900 darab nyírfa seprő.
3. A megye számára 1881. évi január 1-től egész 1883. évi december végéig szükségelt könyvkötői munka teljesítése, mely évenként 150 frtnyi összegre rug.
4. A megye székház helyiségek ablakain 1881. évi január 1-től egész 1883. évi december végéig szükséges üveges munka teljesítése valamint henger üvegek (Cylinder) szállítása, mely üveges munka évenként 120 frtnyi összegre rug.
5. A megye székházban lévő petroleum lámpák számára 1881. évi január 1-től egész 1883. évi december végéig megkívántató különféle bádóg szükségletek szállítása, mely évenként 60 frtra rug.
6. A megyei székház és annak mellék-épületei ugyszintén a megye által kibérelt Napholtz-féle házban levő kéményeinek 1881. évi január 1-től 1883. évi december végéig szükségelt tisztítása valamint a kályhák és kályha csövek tiszta karbantartása, átengedési tekintetből f. évi **augusztus 28-án**, reggeli 9 órakor a megye székház nagytermében nyilvános árlejtés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók 10% bánatpénzzel ellátva azon megjegyzéssel hívattak meg, hogy irasbeli ajánlatuk bánatpénzzel ellátva az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s az árlejtés befejeztével nyitattak ki, későbbben benyújtott ilyen ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Kelt Nagy-Becskereken, 1880. évi augusztus 10-én.
Torontálmege alispáni hivatala.
11,546. szám. (143-3.3)

Árverési hirdetmény.

Torontálmege tekint. bizottsága f. é. május 19-én és folytatólag tartott rendes tavaszi közgyűléséből kelt 417. számú határozatával a volt nagy-kikindai kerülethez tartozó tiz községben gyakorlandó, és a volt nagy-kikindai kerület tulajdonát képező kir. kisebb haszonvételeknek és halászlai jogoknak, valamint a nagy-kikindai 98 1/2 hold úgynevezett kerületi erdőföldnek és az úgynevezett kerületi magtárnak Franyován, az 1881. évi január 1-től 1883. évi december végéig, az érintett földek illetőleg pedig az 1880. november 1-től 1883. évi október végéig terjedő három évi időtartamra leendő haszonbérbeadására az árverést elrendelven, ennek megtartására f. é. **szeptember 15-ik** és esetleg következő napjának, d. e. 10 órája, Nagy-Kikinda községében, a volt kerületi Curia-épületnek nagy termében tüzetik ki.

Kikialtási árul szolgáland minden egyes bértárgyra nézve az eddigi egy évi haszonbér összeg, mely a nagy-kikindai nagy mérszártszéknel 100 ft., — az ottani kis mérszártszéknel 20 ft., — a jözefovai mérszártszéknel 34 ft., — a bassahidinal 57 ft. 50 kr., — a kumáninal 6 ft., — a mellenceinél 60 ft., — a franyovainál 40 ft., — a franyovai magtárnál 214 ft., — a mokriani nagy vendéglőnél 8415 ft., — a nagy-kikindai I-ső negyedbeli italmérésnél 4500 ft., a II-ik negyedbelinél 2460 ft., a III-ik negyedbelinél 3402 ft., a IV-ik negyedbelinél 6709 ft., a vinczehidi csárdánál 584 ft., — a bassahidi italmérésnél 3551 ft., — a szerb-kereszturinal 801 ft., — a jözefovainál 2512 ft., — a mokriani I. felbeni italmérésnél 3350 ft., az ottani II-ik felbeninél 3150 ft., — a karlovai italmérésnél 2070 ft., — a mellencei I. felbeni italmérésnél 2805 ft., az ottani II-iknél 1460 ft., — a kumáni italmérésnél 2026 ft., — a tarrasinál 700 ft., — a Franyova I. felében gyakorlandó italmérésért 4800 ft., az annak II-ik felében gyakorlandó italmérésért 2706 ft., — a jözefovai Tisza halászlai jognál 70 ft., — a tarrasinál 250 ft., — a szerb-kereszturinal 118 ft., — a franyovainál 180 ft. és végül a nagy-kikindai kerületi erdőföldeket illetőleg 995 frtot tesz ki.

Minden árverelő köteleztetik bánatpénzül az illető kikiáltási árnak 20%-kát az árverési megyei küldöttség kezéhez készpénzben, vagy osztrák-magyar állampapírokban a tőzsdei arfolyam szerinti értékben az árverés megkezdése előtt letenni.

Zárt ajánlatok az árverés előtt és annak folyama alatt szinte elfogadttak, de ezek is a fent meghatározott, megfelelő bánatpénzzel ellátandók.

A többi árverési feltételek, valamint az illető bértárgyak közelebbi meghatározása a megyei tisztí ügyészségnél Nagy-Becskereken, és a szolgabírónál N.-Kikindán a hivatalos órákban bár ki által megtekinthetők.

Nagy-Becskereken, 1880. évi július 31-én.

Dániel János,
alispán.

1265. sz. k. i. 1880. **Pályázat.** (142-3.3)

Rajkovits György elhalálozása folytán N.-Kikindán üresedésbe jött községjegyzői állomás betöltendő lévén, a pályázat ezennel kiirattik.

Ezen állomással 600 ft. évi fizetés és a községi szabályrendeletben a magány munkálatokért megállapított díjak vannak összekötve.

Felhívattak tehát mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtták, miszerint szabályszerűen felszerelt folyamodványaik, kitüntetésével annak, hogy a magyar, német és szerb nyelvet teljesen szóval és írásban bírják, s az 1871. évi XVIII. t. cikkben foglalt képesítésük megvan, alóírt szolgabírónál legkésőbb f. évi **szeptember 20-ig** annál bizonyosabban benyujtsák, a mennyiben a választás ugyanazon hó 21-ének, d. e. 9 órakor Nagy-Kikinda községházánál megtartatni fogván, jelzett határnapon tul beérkező kérvények figyelembe vehetők nem lesznek.

Nagy-Kikindán, 1880. évi augusztus 6-án.

Issekutz Antal,
szolgabíró.

Hirdetmény. (150-3.2)

Katalinfalva tulajdonát képező italméresi jog két részben, nemkülönbön a nagy vendéglő szinte italméresi joggal egyedül, 1880. évi **szeptember 5-én**, délután 3 órakor, 3 egymás után következő évre, azaz 1880. évi nov. 1-től, 1883. évi október végéig, nyilvános árverés útján bérbeadtak, melyhez bérleti kivánkozók azzal hívattak meg, hogy a közelebbi feltételek alóírt községházában megszerezhetők.

Katalinfalva, 1880. évi augusztus 11-én.
Krisch F., **Dorillion József,**
jegyző. bíró.

Pályázati hirdetmény.

A nagy-becskereki casinó-társulatnál a casinói (casineur) állás f. é. november 1-én üresedésbe fogván jönni, ennek a f. évi november 1-től 1881. évi nov. 1-ig terjedő időre leendő betöltésére iránt ezennel pályázat nyitattik.

Az ezen állást elnyerni óhajttók felhívattak, miszerint ez iránti kérvényeiket f. é. október 1-5 napjáig a társulat igazgatóságához annál inkább benyujtsák, mivel későbbi ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

A szerződési feltételek Filkovich Pal igazgató úrnál betekintheetők.

Kelt a nagy-becskereki casinó-társulat választmányának 1880. évi augusztus 2-án tartott üléséből.

Sierbanu György,
társ. h. jegyző.

(144-3.3)

40. sz. 1880. **Pályázat.** (141-3.2)

Bega-Szt.-György községében létező községi iskolánál 400 ft. évi fizetés, szabad lakás, fűtésre szükségelt számla és 320 ol pótkert élvezetével rendszeresített I-ső osztályu tanítói állomás magyar-német tannyelvvel üresedésbe jöven, felhívattak mindazon okleveles tanítók, kik ezen állomásra pályázni óhajttanak, miszerint kellőleg felszerelt kérvényüket, esetleg a zene és énekekben való jártasságukat is igazolva, legfeljebb f. é. **augusztus 28-ig** alóírt iskolaszéki elnökhöz beadni sziveskedjenek.

Kelt Bega-Szt.-Györgyön (Torontálmege), 1880. évi augusztus 1-én.

Amsz Miklós,
iskolaszéki elnök.

2 tanuló,

tanulmányaikon kellő felvigyázat mellett, teljes ellátást nyerhetnek **Fein Mór,**
okleveles tanítónál.

(152-2.1)

PEST VÁROS SZÁLLODÁJÁBAN
ma és a következő napokban
Rainer-féle tiroli társulat
hangversenyt tart.

Kezdet 8 órakor. (154-1.1) Belépti díj 40 kr.

Az 1880-81. tanévnek közeledő megnyílása alkalmából van szerencsém a t. cz. közönségnek **könyv-, zenemű- és papirkereskedésem** szives figyelmébe ajánlani, melyben az **al- és főgymnasium ugyszintén a népiskolákban** szükségelt könyvek czélszerű kötésben, nemkülönbön **mindennemű rajz- és írószerek** a legjobb minőségben és legutányosabb árak mellett kaphatók.

Nagy-Becskerek, 1880. évi augusztus havában.

Tisztelettel

Mangold Lipót,

(155-1.1) könyv-, zenemű- és papirkereskedés.

Dr. HANDLER MÓR,

orvos és sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker **bitosítása** mellett mindennemű

titkos betegségeket

- 1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolást**, különösen a **tehetetlenséget** (elgyengült férfierőt),
- 2) **hugycsőfolyásokat** (még idültéket is), a **nemzörészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendű bujakórt** minden alakjaiban és elcsúfításaiban;
- 3) **hugycsőszűköléseket**;
- 4) friss idült nyákfolyásokat **nőknél**, az úgynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő **magtalanságot**;
- 5) **börkiütéseket**;
- 6) a **hugyhólyag betegségeit** és minden **nemű vizeleti nehézségeket**.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: **PESTEN**, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó- és városház-utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) I-ső em., bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszernek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-giliszta)

6 óra alatt kihajtatik. (127-8)

Főmunkatárs: Gretcs József.

Nyomatott kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken.